

Bilgi İletişim Teknolojileri ve Karayolu Güvenliği Geliştirme

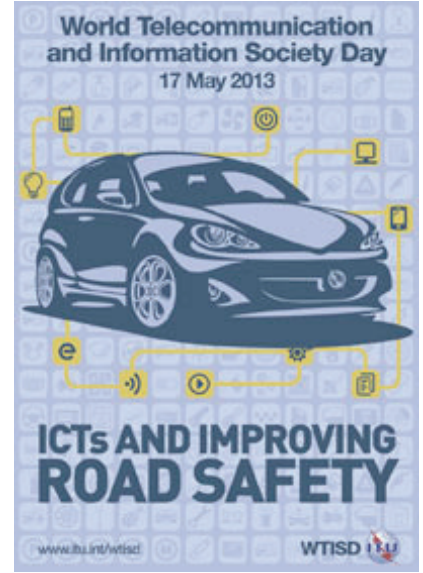
Elk. Müh. Alpaslan Güzeliş
alpaslan.guzelis@emo.org.tr

17 Mayıs, ilk telgraf sözleşmesinin imzalanmasının ve Uluslararası Telekomünikasyon Birliği'nin oluşturulmasının yıldönümüdür. Dünya Telekomünikasyon ve Bilgi Toplumu Günü (WTISD: World Telecommunication and Information Day) olarak anılan bu günde; internet, bilgi ve iletişim teknolojilerinin toplumlar ile ekonomi-lerde kullanım alanlarının karşılaştırmaları yapılmakta, aralarındaki sayısal uçurumlar vurgulanıp bir farkındalık yaratılmaya çalışılmaktadır.

Bilindiği üzere 'Dünya Telekomünikasyon Günü' kutlaması ilk olarak 1969 yılında gerçekleştirilmiş, 2006 yılında da 'Dünya Telekomünikasyon ve Bilgi Toplumu Günü' adını almıştı. Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU), her yıl 17 Mayıs için bir tema oluşturmaktadır.

Bu tema 2013 yılı için ise 'Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Karayolu Güvenliği Geliştirme' olarak belirlenmiştir.

Dünya genelinde trafik kazalarında her yıl ortalama 1,3 milyon kişi yaşamını yitirmekte, onlarca milyon kişi de yaralanmaktadır. 500 milyar doların üzerinde de kişisel ve kamusal maddi hasar meydana gelmektedir. Türkiye'de ise son on yılda meydana gelen 8 milyonun üzerinde trafik kazasında 45 bine yakın kişi yaşamını yitirdi. Bu kazalarda 1 milyon 800 bin civarında kişi de yaralandı. Her yıl ortalama beş bin kişi yaşamını yitirmekte, 20 milyar dolara yakın da maddi kayıp oluşmaktadır. Dünya sıralamasında ise Türkiye, fazla ölümcül trafik kazasının yaşandığı dördüncü ülkedir.

Yetersiz altyapıdaki karayolları, bakımsız taşıtlar ile trafik kuralları ihlallerinin yanı sıra; trafik kazalarının bir nedeni de son yıllarda gittikçe artan bilgi ve iletişim teknolojilerinin sürüş anında dikkati dağıtacak şekilde kullanımınıdır. Trafik kazalarının temel nedeni %96 oranla sürücü kusurlarıdır. Son yıllarda, sürüş sırasında gezgin telefonlar ile yapılan görüşmeler, navigasyon cihazları aracılığıyla yön tayini, SMS ve Tweet gibi, mesaj gönderip alma amaçlı her türlü teknolojik araçların kullanımı; dikkati dağıtan bir etmen olarak sürücü kusurları arasında yoğun olarak yer almaya başlamıştır. Yapılan araştırmalarda, sürüş anında tehlikeli bir durumu algılayışta %20-%30 arasında düşüşe neden olduğu görülmüştür.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), araç radarları, konumlandırma (navigasyon), yol ve hava durumu bildirimleri gibi sistemlerle güvenli yolculuk yapabilmeye önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca, akıllı kent uygulamaları da kural ihlallerini cay-

dırıcılıkta önemli rol oynamaktadır. BİT ile trafik yönetiminin kazaların azalmasında yadsınamayacak yararları olmuştur. Bu doğrultuda yeni akıllı ulaşım sistemleri için de uğraş verilmektedir. Gelişen sorun taşıtlarda sürüş anında, kişisel sistemlerin güvensiz olarak kullanımıyla ilgilidir. Bu sorunu gidermek için de standart çözümler geliştirilmiştir. Güvenli ara yüzler (kitler), bilgi ve iletişim sistemlerinin eller-serbest (hands-free) kullanılabilmesi için kullanılmaya başlanan araçlar bunun örneklerindedir. Bu uygulamaların daha da geliştirilmesi çalışmalarına; ITU ve uluslararası standart kuruluşlarında

kesintisiz olarak devam edilmektedir.

Karayolu güvenliğini arttırmada sürücülerin, BİT kullanımı konusunda yeterli bilince ulaşmasına gereksinim duyulmaktadır. Bunun için emniyet ve eğitim kurumlarının eğitim programları hazırlayıp kamuoyunun bilgilendirilmesi gerekmektedir. Sadece trafik ihlallerine uygulanan cezalar tek başına yeter-

li olmamaktadır. Ayrıca, kamunun ilgili birimleri karayolu için en güvenli sistemlerin kullanımını teşvik etmeli, akıllı ulaşım sistemlerinin yaygınlaştırılması sağlanmalıdır. Bu konuda uluslararası girişimler içinde yer almak Türkiye için de bir gereksinimdir. Otomobil sektörü ile bu alanda etkinlik gösteren dernek veya federasyonlar, TÜBİTAK ve ilgili bakanlıkların eşgüdümüyle daha da güvenli taşıt kullanım altyapıları oluşturulması zorunludur.

Türkiye iletişim ve bilişim sektörünün 2012 yılı, diğer yıllara benzer iniş ve çıkışların olduğu bir yıl olmuştur. Sabit telefonlarda kaçınılmaz düşüş sürmektedir. 2011 yılında 15,2 milyon olan abone sayısı 1,4 milyon eksilmeyle 13,8 milyon'a inmiştir. Israrla sabit ücretlerin faturalara eklenerek alınmaya devam edilmesi ve görüşme ücretlerinin tercih edilebilir olmaması, bu inişin 2013 yılında da hızlanarak devam edeceğini göstermektedir.

Gezgin telefon kullanıcıların sayısı 2012 yılında 1,4 milyon artışla 67,7 milyon'a ulaşmıştır. Gezgin altyapılarda 3G abone sayısı 42 milyondur. Penetrasyon (100 kişiye düşen gezgin telefon aboneliği) ise %2 artışla %89,5'a ulaşmıştır. Bu değer, %135 olan Avrupa ülkeleri penetrasyon oranı ortalamasının %46,5 gerisindedir.

2012 yılında toplam geniş bant internet aboneliği, 6 milyon artışla 14 milyon'dan 20 milyon'a çıkmış ise de bu artış büyük oranda gezgin kullanımdan kaynaklanmaktadır. Genelde artışa karşın geniş bant xDSL'de aboneliğinde %2'lik bir düşüş gerçekleşmiştir. 2011 yılında 6,6 milyon olan xDSL abone sayısı, 2012 yılında 6,5 milyon'a

inmiştir. Türk Telekom'un internetteki payı artarak sürmüş ve %82'ye ulaşmıştır. Sabit geniş bantta penetrasyon ise %10 civarında olup %15 olan OECD ülkeleri ortalamasının %5 gerisindedir. Ülke şartları ve ortalama gelir seviyesinin durumu, abonelik ücretlerinin belirlenmesinde göz önünde tutulması gereken önemli etmen olmalıdır. Bu alanlarda devlet desteği (sübvansiyonu), bilgi toplumu olma yolunda önemli bir gerekliliktir.

Türkiye'de 423 izinli (lisanslı) işletmeci bulunsa da iletişimde servis sunma pazarı büyük oranda 4 operatörün elinde bulunmaktadır. Bulardan başı çeken TÜRKCELL olup ardından Türk Telekom, Vodafone ve AVEA gelmektedir. Satış gelirlerinin 40 Milyar TL olduğu bir pazar söz konusudur. İşletmecilerin yıllık 8 milyar TL dolayında altyapı yatırımları yaptığı, bunu çoğunlukla ithalat yoluyla karşıladığı göz önüne alınırsa, Türkiye, dünya genelinde teknoloji üretme ve geliştirmede geri kalmış ülkeler arasında yer almaya devam etmektedir. İşletmecilerin satış gelirlerinden önemli bir bölümünü teknoloji üretme ve geliştirmeye akıtabilmek, bu konuda olabildiğince devlet desteği sağlamak bir türlü atılmayan adımlardandır. İşsizliğe ve gelir seviyesinin arttırılmasına da çözüm bu adımların atılabilmesinden geçmektedir.

Bilimin bir ürünü olan teknolojik araçların insani amaçlarla, güvenli olarak, daha yaşanabilir dünya için kullanılması uygarlık göstergesidir.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile kazasız ve kayıpsız sürüş dilekleriyle 17 Mayıs "Dünya Telekomünikasyon ve Bilgi Toplumu Günü" kutlu olsun.